

เบื้องหลังการเข้าไปอย่างสันติของ กองทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย : ในช่วงต้น ของการประกาศสงคราม (ธันวาคม 2484)

พ.ท. Masao Kushida เขียน

Eiji Murashima แปลและเรียบเรียง
สรรค์ศักดิ์ งามขจรกุลกิจ

ความนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นบันทึกคำให้การทางทหารของ พ.ท. Masao Kushida เสนาธิการทหารบก ประจำการอยู่กองบัญชาการทหารสูงสุด ประเทศญี่ปุ่น พ.ท. Masao Kushida ถูกส่งตัวมาเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ของญี่ปุ่น ณ กรุงไค่ง่อน ในช่วงที่ญี่ปุ่นตัดสินใจประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และได้พยายามเปิดการเจรจากับรัฐบาลไทย เพื่อขออนุญาตเดินทัพผ่านประเทศไทยไปโจมตีอาณานิคมของอังกฤษ ด้านพม่าและมาลายา (สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2)

เอกสารชิ้นต้นฉบับนี้เป็นลายมือของ พ.ท. Masao Kushida ซึ่งเขียนคำให้การฯ ขึ้นในราวปี พ.ศ. 2492 ปัจจุบันเอกสารต้นฉบับนี้เก็บรักษาไว้ ณ หอจดหมายเหตุกองกำลังป้องกันตนเอง (Boeikenshusho, Toshokan) กรุง

โตเกียว ประเทศญี่ปุ่น หมายเลขเอกสาร 84 ไทย-อินโดจีน-ฟรังเศส ตะวันตกเฉียงใต้

นาย Eiji Murashima นักวิจัยประจำ Institute of Developing Economies (ญี่ปุ่น) ผู้ซึ่งมีความสนใจประวัติศาสตร์การเมืองของไทยเป็นพิเศษ ได้คัดลอกข้อความในเอกสารฉบับนี้มาจากหอจดหมายเหตุกองกำลังป้องกันตนเอง การแปลและเรียบเรียงขึ้นใหม่เป็นภาษาไทยนี้ ข้าพเจ้าผู้แปลทั้งสองได้พยายามรักษาโครงสร้างและความหมายของภาษาเดิมอย่างถึงที่สุด ทั้งนี้ก็เพื่อให้การแปลเป็นภาษาไทยนี้เป็นข้อมูลที่ดีในทางประวัติศาสตร์

สาระของเอกสารฉบับนี้มีความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย โดยเฉพาะในช่วงต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 อยู่ไม่น้อย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความสนใจจากผู้เกี่ยวข้องในวงวิชาการประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ และ

หรือประชาชนผู้สนใจประวัติศาสตร์ไทยโดยทั่วไป ต่อจากนี้ไปขอเชิญท่านพบกับบันทึกของ พ.ท. Masao Kushida ได้แล้วครับ

1. ความสำคัญของประเทศไทยกับ สถานการณ์ทั่วไปก่อนการประกาศ สงคราม

ภายหลังจากที่กองทัพญี่ปุ่นได้เคลื่อนพลเข้าไปอย่างสันติในประเทศอินโดจีน - ฝรั่งเศส เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2484 นั้นแล้ว สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในขณะนั้นเกิดความตึงเครียดขึ้นอย่างรวดเร็ว และทำให้ฐานะของประเทศไทยมีความสำคัญยิ่งยวดขึ้นทั้งทางด้านการเมืองและการทหาร - ยุทธศาสตร์ กล่าวคือ

1.1 ด้านการเมือง

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยนั้นอยู่ตรงบริเวณศูนย์กลางของประเทศภาคพื้นต่าง ๆ ในเอเชียภาคใต้ (หมายถึงประเทศต่าง ๆ ที่อยู่บนแผ่นดินในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยกเว้นประเทศหมู่เกาะ-ผู้เรียบเรียง) เส้นกั้นพรมแดนของประเทศไทยก็มีเพียงภาคเหนือเท่านั้น ที่มีเขตแดนติดต่อผ่านไปสู่อินโดจีน นอกนั้นอยู่ในวงล้อมเขตอิทธิพลของประเทศทางยุโรป (ฝรั่งเศส-อังกฤษ)

บรรยากาศทางการเมืองภายในของประเทศไทยขณะนั้น คนไทยมีความรู้สึกตื่นตัวทาง

ชาตินิยมค่อนข้างสูง และดูเหมือนว่านโยบายชาตินิยมก็มีแนวโน้มที่จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้วย อย่างไรก็ตามก็ตีภายใต้บรรยากาศอิทธิพลของอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่มีอิทธิพลต่อประเทศไทยมาช้านานและลึกซึ้งก็ยังมีอิทธิพลดำรงอยู่ไม่น้อยทีเดียว ขณะที่อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาที่กำลังแผ่ขยายเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัดเจน บรรยากาศเหล่านี้ส่งผลให้สถานการณ์ภายในประเทศไทยตกอยู่ในภาวะที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนมาก ข้าพเจ้า (ผู้ให้การฯ) คิดว่ารัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามเองก็คงตกอยู่ในฐานะยุ่งยากและลำบากใจเกินกว่าที่คนอื่นจะเข้าใจได้ นอกจากนี้การที่ญี่ปุ่นตัดสินใจเคลื่อนพลเข้าไปในประเทศอินโดจีน-ฝรั่งเศสนั้น ก็ยิ่งเพิ่มความกดดันและความลำบากใจให้แก่รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามมากยิ่งขึ้นอีก โดยเฉพาะเมื่อยามที่เกิดสงครามขึ้นระหว่างญี่ปุ่นกับอังกฤษแล้ว เมื่อนั้นประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับปัญหาทางสองแพร่ง ระหว่างทางเลือกที่ถูกกับผิด ถ้าเลือกถูกทางก็จะช่วยส่งผลให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองขึ้น แต่ถ้าหากเลือกทางผิดก็จะนำความเสียหายมาสู่ประเทศชาติล้มจมได้

1.2 ด้านเศรษฐกิจ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางด้านเกษตรกรรม โดยเฉพาะข้าวนั้นมีมากจนเปรียบได้กับประเทศไทย

เป็นคลังข้าวของเอเชียภาคใต้เลยก็ว่าได้ เพราะฉะนั้นถ้าหากใครสามารถครอบครองทรัพยากรทางด้านเกษตรกรรมอันสมบูรณ์ดังกล่าวนี้ไว้ได้ ย่อมจะช่วยให้เขามีอำนาจและอิทธิพลในแถบเอเชียภาคใต้อยู่มาก ดังนั้นถ้าหากญี่ปุ่นคิดจะเปิดฉากประกาศสงครามและทำการสู้รบอยู่ในบริเวณเอเชียภาคใต้แล้ว ญี่ปุ่นจำเป็นต้องใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งเสบียงสำหรับการทำสงครามนี้อย่างไม่มีปัญหา

1.3 ด้านการทหาร-ยุทธศาสตร์

ฐานะของประเทศไทยขณะนั้นมีลักษณะเป็นรัฐกึ่งชนระหว่างญี่ปุ่นกับอังกฤษ แต่ถ้าหากเมื่อใดที่ญี่ปุ่นกับอังกฤษทำสงครามต่อกันขึ้นแล้ว เมื่อนั้นประเทศไทยก็จะกลายเป็นทางผ่านของคู่สงครามดังกล่าวนี้ไปโดยปริยาย ทั้งนี้เพราะเมื่อถึงเวลาที่ญี่ปุ่นจำเป็นต้องประกาศสงครามกับอังกฤษ ความสำเร็จของญี่ปุ่นในสมรภูมিরบสำคัญๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่มาเลย์ก็ดีหรือที่พม่าก็ดี ล้วนขึ้นอยู่กับการที่กองทัพญี่ปุ่นจะสามารถผ่านประเทศไทยอย่างสันติหรือไม่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุด คือถ้าหากว่าเงื่อนไขไม่ประสบความสำเร็จแล้ว โดยประเทศไทยกลายเป็นประเทศศัตรูและพยายามขัดขวางต่อต้านญี่ปุ่น ย่อมจะทำให้ยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ทางการทหารของญี่ปุ่นล้มเหลวลงได้ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ฐานะของประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด

จากสาเหตุ 3 ประการข้างต้นที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ของประเทศไทยอยู่ในภาวะที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนมากทั้งในด้านการเมืองภายในและระหว่างประเทศ การที่ประเทศไทยจะมีแนวโน้มหันไปเลือกเอาข้างใดข้างหนึ่ง (ระหว่างญี่ปุ่นกับอังกฤษ-ผู้เรียบเรียง) ไม่สามารถคาดการณ์ได้เลย จริงอยู่แม้ว่าจะเป็นเรื่องธรรมดาในขณะนั้น ที่ฝ่ายญี่ปุ่นได้ดำเนินนโยบายให้ความสนใจต่อประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับตลอดมา เช่น ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2483 ได้มีการลงนามสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นว่าด้วยการจำเรือสัมพันธไมตรีและต่างเคารพบูรณภาพอาณาเขตแห่งกันและกันในปีถัดมาคือในเดือนมกราคม พ.ศ. 2484 ฝ่ายญี่ปุ่นก็ได้กำหนดนโยบายหลักต่อประเทศไทยแล้ว และในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2484 ฝ่ายญี่ปุ่นได้เข้าไปมีบทบาทในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินโดจีน-ฝรั่งเศส สิ่งเหล่านี้มีส่วนช่วยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่นกระชับยิ่งขึ้น แต่ภายหลังจากที่กองทัพญี่ปุ่นได้เคลื่อนพลเข้าไปอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยอินโดจีน-ฝรั่งเศสอย่างสันติแล้วนั้น ได้ส่งผลให้สถานการณ์โลกปรับเปลี่ยนไปอย่างฉับพลัน และมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่นไปในทางที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนมากยิ่งขึ้นอีกเป็นทวีคูณ

๒. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเข้าไป อย่างสันติของกองทหารญี่ปุ่น ในประเทศไทย ในช่วงต้นของ การประกาศสงคราม

สถานการณ์ของประเทศไทยซึ่งอยู่ในภาวะที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ได้ทวีความเข้มข้นจนถึงจุดสุดยอด ในช่วงที่ญี่ปุ่นได้กำหนดนโยบายสงครามมหาเอเชียบูรพาอย่างแน่นอนแล้ว ความต้องการที่จะเคลื่อนพลเข้าไปในประเทศไทยอย่างสันติก็ได้ถูกกำหนดขึ้นด้วย เพื่อให้ช่วยให้บรรลุความต้องการนี้ การประสานงานระหว่างด้านการเมืองกับการทหารถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการประกาศสงคราม นอกจากจะต้องพยายามดำเนินการเรื่องยากดังกล่าวนี้แล้ว ข้อสำคัญยังต้องคำนึงถึงเงื่อนไขอีก 2 ประการด้วยกันคือ การเมืองภายในของไทยและระยะเวลาที่ญี่ปุ่นกำหนดจะประกาศสงคราม การที่จะบรรลุภารกิจนี้ให้ได้จึงต้องอาศัยความสามารถสูงมากทีเดียว เพราะเป็นเรื่องที่ต้องทำแข่งกับเวลาและเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเสี่ยงสูงด้วย ต่อจากนั้นไปข้าพเจ้า (ผู้ให้การฯ) จะได้กล่าวถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกระบวนการการกำหนดนโยบายและวิธีการเคลื่อนกองทหารญี่ปุ่นเข้าสู่ประเทศไทย

วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ที่กรุงโตเกียว มีการเปิดประชุมครั้งสำคัญโดยมีสมเด็จพระจักรพรรดิทรงเป็นองค์ประธานของที่ประ-

ชุม ในการประชุมครั้งสำคัญนี้ ได้มีการลงมติว่าจะประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา

วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2484 กองทัพญี่ปุ่นที่รับผิดชอบในการโจมตีมาเลย์ (คือกองทัพที่ 25) ได้ชุมนุมพลเตรียมการพร้อมอยู่แล้วที่เมืองซันย่า เกาะไหหลำ และได้เริ่มทยอยเคลื่อนพลทางเรือ ในขณะเดียวกันนั้น บรรดาผู้นำทหารของกองทัพที่ 15 ซึ่งหวังว่าจะได้เข้าสู่ประเทศไทยอย่างสันตินั้น ก็ได้รวมตัวอยู่ที่กรุงไค่ซ่งอัน และได้เตรียมการพร้อมอยู่แล้วเช่นกัน ส่วนกองพลรักษาพระองค์ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของกองทัพที่ 15 ได้เริ่มเคลื่อนพลไปทางกรุงพนมเปญ และกำลังอีกส่วนหนึ่งของกองพลนี้ (คือกรมทหารราบที่ 5 รักษาพระองค์) ได้เคลื่อนพลมุ่งสู่ชายแดนที่เสียมราฐในวันเดียวกันนี้ ผู้บัญชาการกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้คือ พล.อ. Terauchi พร้อมทั้งบรรดาเสนาธิการทหารทุกคนได้เดินทางมาถึงกรุงไค่ซ่งอันโดยทางเครื่องบินช่วงต้นเดือนธันวาคมนี้ สถานการณ์ทั่วไปในกรุงไค่ซ่งอันมีบรรยากาศที่รู้สึกอึดอัดและตึงเครียดมาก

ในวันเดียวกันนี้ (4 ธันวาคม 2484) พล.อ. ทามูระ (Tamura) ทูตทหารบกประจำสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นที่กรุงเทพฯ ได้เดินทางมารายงานตัวที่กองบัญชาการกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้และได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่จะเคลื่อนพลของกองทัพที่ 15 เข้าไปในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้า (พ.อ.ทามูระ) ได้พบปะกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีเมื่อคืนนี้ (3 ธันวาคม 2484) จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กล่าวกับข้าพเจ้าว่า เขา (จอมพล ป.) ได้พูดอย่างหนักแน่นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่า ถ้าหากเกิดสงครามขึ้นระหว่างญี่ปุ่นกับอังกฤษแล้ว ฝ่ายไทยควรจะให้ความร่วมมือกับฝ่ายญี่ปุ่น ข้อเสนอนี้ได้รับความสนับสนุนอย่างดีจากบรรดารัฐมนตรีอื่นๆ อาทิ รองผู้บัญชาการทหารฯ หลวงสินธุ์ (พล.ร.ท. สินธุ์ กมลนาวิน ขณะนั้น) เป็นต้น แต่ก็มีรัฐมนตรีอีกส่วนหนึ่งได้แสดงความเห็นคัดค้าน จึงทำให้เขา (จอมพล ป.) ยินยอมโดยความจำเป็นได้เพียงว่า ให้กองทหารญี่ปุ่นสามารถยกพลขึ้นบกที่บริเวณภาคใต้ได้ แต่สำหรับการเคลื่อนพลของกองทหารญี่ปุ่นที่จะเข้ามาในภาคกลาง-ตะวันออกของประเทศไทยเขา (จอมพล ป.) ได้ขอร้องว่าควรใช้เวลากับเขาสักระยะหนึ่ง เพื่อที่เขาจะได้ดำเนินการแก้ไขหรือจัดการกับสถานการณ์ภายในประเทศให้เรียบร้อยเสียก่อน

ข้าพเจ้า (พ.อ. ทามูระ) เห็นว่า วิธีการที่จะเคลื่อนพลเข้าไปในภาคกลาง - ตะวันออกของประเทศไทยนั้น ถ้าหากเป็นการบุกกรุกเข้าไปก็必将ทำให้ฝ่ายไทยเสียหาย และจะทำให้กองทัพไทยทำการต่อต้าน เพราะไม่มีทางเลือก ในท้ายที่สุดจึงเกรงว่าฝ่ายไทยจะมีแนวโน้มหันไปเข้าร่วมกับฝ่ายอังกฤษได้ ที่จริงแล้วภารกิจของกองทัพที่ 15 เมื่อเข้าไปอยู่ในประเทศไทยแล้ว

ก็มีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบภายในประเทศไทยด้วย เพราะฉะนั้นทางที่ดีควรเคลื่อนพลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างสันติ ข้าพเจ้า (พ.อ.ทามูระ) จึงไม่เห็นด้วยกับวิธีการบุกกรุก

การเสนอความเห็นของ พ.อ. ทามูระข้างต้นนี้ มีนายพล Aoki (รองหัวหน้าเสนาธิการทหารกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้), นายพล Manaki (รองหัวหน้าเสนาธิการกองทัพที่ 25) และนายพล Isayama (หัวหน้าเสนาธิการทหารกองทัพที่ 15) ร่วมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่ยังมีอีกหลายประเด็นที่ไม่ชัดเจนนัก จึงไม่มีการลงมติใด ๆ และได้เลื่อนการพิจารณาออกไปในวันรุ่งขึ้น ข้าพเจ้า (ผู้ให้การฯ) คิดว่า ข้อเสนอของทูตทหารบก พ.อ. ทามูระนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของเขามิมาแต่เดิมอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะโดยฐานะของเขาคือการเป็นทูตทหารบกประจำอยู่ในประเทศไทย (ซึ่งมีความคิดเห็นใจฝ่ายไทยเป็นทุนเดิมอยู่-ผู้เรียบเรียง) ข้าพเจ้า (ผู้ให้การฯ) ได้เสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการฯว่า น่าจะเชิญ พ.อ. Takashina ซึ่งขณะนั้นอยู่ในประเทศไทยมาที่กองบัญชาการทหารกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ เพื่อที่จะได้ทราบเหตุการณ์ภายในประเทศไทยสำหรับเตรียมการเคลื่อนพลเข้าไปในประเทศไทยอย่างสันติและให้ พ.อ. Moriya ผู้ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างดีเดินทางล่วงหน้าเข้าไปในประเทศไทยก่อน

วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ที่กองบัญชาการทหารกองทัพอากาศพิษณุโลกได้ ได้เปิดการประชุมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการเคลื่อนพลเข้าไปในประเทศไทย ตามข้อเสนอของ พ.อ. ทามูระซึ่งได้เสนอไว้เมื่อวานนี้ ในที่ประชุมนั้นได้มีการถกเถียงถึงประเด็นเกี่ยวกับท่าทีของฝ่ายไทย โดยมุ่งพิจารณาจากสถานการณ์ทั่วไปในขณะนั้นเป็นพื้นฐาน กล่าวคือรัฐบาลไทยจะยอมรับข้อเสนอของฝ่ายญี่ปุ่นในการเคลื่อนพลเข้าไปอย่างสันติหรือไม่ อย่างไร และถ้าหากว่าฝ่ายรัฐบาลไทยไม่ยอมรับข้อเสนอนี้ เหตุการณ์อะไรจะเกิดขึ้น ในที่สุดผลการพิจารณาของที่ประชุมมีมติให้เลือก 2 แผนการด้วยกัน โดยในการที่จะเลือกแผนการใดแผนการหนึ่งนั้นให้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในช่วงนั้นเป็นสำคัญ

แผนการแรก กำหนดไว้ว่าจะให้เวลาฝ่ายรัฐบาลไทยพิจารณาข้อเสนอของฝ่ายญี่ปุ่นจนถึงเที่ยงวันคือ 12.00 น. หรือ 15.00 น. ในวันประกาศสงคราม

แผนการที่สอง กำหนดไว้ว่าจะให้เวลาฝ่ายรัฐบาลไทยพิจารณาข้อเสนอของฝ่ายญี่ปุ่นจนถึงเที่ยงคืน 24.00 น. ในวันที่ 2 หลังจากการประกาศสงครามแล้ว

ในการประชุมข้างต้นครั้งนี้ ทูตทหารบก พ.อ. ทามูระได้แสดงความเห็นว่า ระยะเวลาที่จะให้กับฝ่ายรัฐบาลไทยนั้น เมื่อพิจารณาในแง่

การเมืองแล้ว เห็นควรว่าน่าจะใช้เวลาอย่างน้อย 48 ชั่วโมงหลังจากการประกาศสงคราม ทั้งนี้ก็เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐบาลไทยมีเวลาตัดสินใจและจัดการกับปัญหาภายในประเทศให้เรียบร้อยดีเสียก่อน ข้อเสนอของ พ.อ. ทามูระในที่ประชุมมีความเห็นพ้องด้วยในหลักการ บรรดาผู้นำทหารของกองทัพที่ 15 ต่างก็คิดว่าจะพยายามเคลื่อนพลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างสันติเท่าที่จะทำได้ แต่ถ้าหากว่าจอมพล ป. พิบูลสงครามมีความคิดที่จะต่อต้านฝ่ายญี่ปุ่นอยู่แล้ว ระยะเวลาที่กำหนดให้กับฝ่ายไทยนั้น ถ้ายิ่งให้มากก็จะทำให้กองทัพไทยมีเวลาระดมพลและเตรียมการพร้อมยิ่งขึ้นอีก และถ้าหากกองทัพไทยอยู่ในสภาพที่เตรียมพร้อมในการต่อต้านญี่ปุ่นแล้ว กองทัพที่ 15 ซึ่งมีกำลังพลน้อยก็ไม่สามารถบรรลุภารกิจตามที่ได้กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นถ้ามองในแง่การทหาร — ยุทธศาสตร์อย่างเดียวแล้ว การให้เวลากับฝ่ายไทยควรให้เท่าที่จำเป็นจริงๆ พวกเสนาธิการทหารประจำกองบัญชาการทหารกองทัพอากาศพิษณุโลกได้ ย่อมไม่คอยเห็นด้วยกับข้อเสนอของทูตทหารบก พ.อ. ทามูระนี้เป็นของธรรมดา ความสำเร็จในการประสานระหว่างงานด้านการเมืองกับการทหารก็ยากอยู่ตรงจุดนี้เอง

ตอนบ่ายในวันเดียวกันนั้น (5 ธันวาคม 2484) ด้วยความจำเป็นที่จะต้องเร่งรีบกำหนดวันเวลาเคลื่อนพลสู่ประเทศไทยและต้องเตรียม

การทุกสิ่งทุกอย่างให้พร้อม จึงมีการเปิดประชุมอีกครั้งที่กองบัญชาการทหารของกองทัพที่ 15 ผู้เข้าร่วมการประชุมมี อาอิ เศรษฐ Ishi และ เศรษฐ Kohata ซึ่งมาจากกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ นายพล Isayama หัวหน้าเสนาธิการทหารกองทัพที่ 15 และ พ.อ. Moriya รองหัวหน้าเสนาธิการทหารกองทัพที่ 15 เป็นต้นที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาอย่างรอบคอบแล้ว มีมติเห็นว่าเวลาที่จะเคลื่อนพลสู่ประเทศไทยนั้นคือเวลาเที่ยงวันหรือ 12.00 น. ของวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ข้อเสนอที่บรรดาผู้นำทหารระดับสูงก็เห็นชอบด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า กองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ได้ตกลงกำหนดเวลาที่จะเคลื่อนพลสู่ประเทศไทย เวลาเที่ยงวันของวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ภายหลังจากได้พิจารณาและถกเถียงถึงปัญหาต่าง ๆ อย่างกว้างขวางแล้วนั้น ทางกองบัญชาการทหารสูงสุดที่กรุงโตเกียวก็ได้ส่งข้อเสนอแนะมายังกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ว่าให้ใช้วิธีการเคลื่อนพลสู่ประเทศไทยอย่างสันติเท่าที่จะทำได้อย่างยิ่งที่สุด อันที่จริงแล้วทางกองบัญชาการทหารสูงสุดที่กรุงโตเกียว ก็มีความห่วงใยและกังวลต่อปัญหานี้อยู่ตลอดเวลา เห็นได้ชัดจากโทรเลขของกองบัญชาการทหารสูงสุดที่ส่งมาให้กองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ได้เน้นย้ำมาให้พยายามใช้วิธีการสันติอย่างยิ่งที่สุดเท่าที่จะทำได้ และถ้า

หากว่ามีความเป็นไปได้ในการเจรจาตกลงอย่างสันติแล้ว ก็ควรจะเลื่อนเวลาเคลื่อนพลสู่ประเทศไทยออกไปอีกระยะหนึ่ง

วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 คือวันที่กำหนดเริ่มสงคราม บัดนี้ได้มาถึงแล้วเวลาตีหนึ่ง (01.00 น.) กองทัพที่ 25 ซึ่งมีการกักหลักในการโจมตีมาเลย์นั้น ได้เคลื่อนพลมาถึงชายฝั่งทะเลบริเวณภาคใต้ของประเทศไทย จวบจนถึงเวลาเช้าตรู่การยกพลขึ้นบกได้บรรลุผลสำเร็จเป็นที่เรียบร้อยดี ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ การเปิดเจรจากับฝ่ายรัฐบาลไทยก็ได้เริ่มขึ้น โดยเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำกรุงเทพฯ คือ เอกอัครราชทูต Tsubokami ได้เข้ายื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลไทย เวลาเที่ยงคืน (00.00 น.) ของวันที่ 8 ธันวาคม เพื่อเคลื่อนพลสู่ประเทศไทยอย่างสันติ (ขออนุญาตเดินทัพผ่านประเทศไทย-ผู้เรียบเรียง) แต่การยื่นข้อเสนอของญี่ปุ่นดังกล่าวก็ประสบกับปัญหาอย่างคาดไม่ถึงมาก่อน

เวลา 01.10 น. เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้ส่งโทรเลขแจ้งมาว่า จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีได้ฝากจดหมายสั้น ๆ ไว้กับนายวินซ์ และได้หลบหนีออกไปอยู่ต่างจังหวัด ซึ่งขณะนี้กำลังติดตามหาตัวอยู่ เหตุการณ์ไม่คาดฝันนี้ไม่เพียงแต่ทำให้คนญี่ปุ่นที่กำลังเปิดการเจรจากับรัฐบาลไทยที่กรุงเทพฯ มีความกังวลและร้อนใจ หากแต่ยังได้ทำให้บรรดานายทหารระดับสูงที่อยู่กรุงไซ่ง่อน ต่างพากันกังวลและ

ร้อนใจไปตาม ๆ กัน เพราะอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนการณ์ขึ้นใหม่ เนื่องจากไม่ทราบอย่างแน่ชัดว่า การหลบหนีไปต่างจังหวัดของจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น มีวัตถุประสงค์อะไรกันแน่ จะเป็นไปโดยเจตนาหรือความบังเอิญก็ไม่รู้ และขณะนี้จอมพล ป. พิบูลสงครามไปอยู่ที่ไหนก็ยังไม่มีการทราบได้

เวลา 01.40 น. ที่ไซ่ง่อนได้รับโทรเลขจากกองทัพเรือว่า ขณะนี้กำลังเริ่มเปิดการเจรจากับรัฐบาลไทยอยู่ ข่าวนี้นี้ช่วยทำให้บรรดานายทหารที่ไซ่ง่อนรู้สึกคลายวิตกไประดับหนึ่ง

เวลา 03.00 น. ที่ไซ่ง่อนได้รับโทรเลขจากทูตทหารบก พ.อ. ทามูระว่า จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี กำลังตรวจแถวรบอยู่ทางด้านชายแดนตะวันออก และหลวงสินธุ์ (พล.ร.ท. สินธุ์ กมลนาวิน ขณะนั้น) ก็อยู่ที่ฐานทัพเรือสัตหีบ ส่วนความรู้สึกของประชาชนชาวไทยมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปด้วย กองบัญชาการทหารฯ ที่ไซ่ง่อนได้รอผลการเจรจาจนถึงเวลา 03.30 น. ก็ยังไม่มีการโทรเลขเข้ามาอีก

จากบรรดาโทรเลขที่ส่งเข้ามาในนี้ ในกองบัญชาการทหารกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ เสียส่วนมากเห็นว่า กองทัพไทยมีแนวโน้มเป็นไปได้มากที่จะต่อต้านกองทหารญี่ปุ่นด้วยกำลังอาวุธ เพราะฉะนั้นถ้าหากให้เวลากับฝ่ายไทยยิ่งมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งจะเป็นอันตรายต่อฝ่ายญี่ปุ่นมากขึ้นเท่านั้น ในที่สุดเมื่อเวลา 04.00 น. ผู้

บัญชาการกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ คือ พล.อ. Terauchi จึงได้ตัดสินใจออกคำสั่งให้เคลื่อนพลทันที ทั้ง ๆ ที่แต่เดิมได้กำหนดเวลาเคลื่อนพลสู่ประเทศไทย ในเวลา 12.00 น. ของวันที่ 8 ธันวาคม 2484

ผู้บัญชาการกองทัพที่ 15 ก็ได้ออกคำสั่งตามผู้บัญชาการกองทัพใหญ่ภาคพื้นทิศใต้ แต่บรรดากองทหารต่าง ๆ ได้เตรียมความพร้อมไว้สำหรับการเคลื่อนพลสู่ประเทศไทยช่วงเวลา 12.00 น. จึงทำให้กองทหารต่าง ๆ มีความสับสนอยู่บ้าง อย่างไรก็ตามกองทหารญี่ปุ่นก็ได้เคลื่อนพลข้ามสู่ชายแดนไทย ช่วงเวลา 09.00-10.00 น. ในช่วงการเคลื่อนพลนี้มีการปะทะกันระหว่างทหารไทยกับญี่ปุ่นในระดับท้องถิ่นอยู่บ้างเพียงเล็กน้อย แต่ก็สามารถแก้ไขได้โดยทันทีทั้งที่จากมาตรการที่เหมาะสมของทั้งฝ่ายไทยและญี่ปุ่น

ประมาณเที่ยงวันในวันเดียวกันนี้ (8 ธันวาคม 2484) กองบัญชาการกองทัพที่ 15 ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชายแดนประเทศไทย ได้ทราบข่าวถึงผลการเจรจาการเคลื่อนพลสู่ประเทศไทยอย่างสันติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้เคลื่อนพลเข้าสู่ประเทศไทยถึงกรุงเทพฯ ในเช้าวันรุ่งขึ้น (9 ธันวาคม 2484) และได้เปิดการเจรจากับฝ่ายไทยอย่างมิตรไมตรีในข้อตกลงเกี่ยวกับการที่กองทหารญี่ปุ่นได้เคลื่อนพลเข้ามาในประเทศไทย